

nedeljski Primorski dnevnik

Leto XV. - Št. 117 (4271)

TRST, nedelja 17. maja 1959

Cena 30 lir

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Industrijska prosta cona

Generalni vladni komisar jo lahko ustanovi z zakonskim odlokom in ni potrebno, da vedno prikaže na pristanek iz Rima - Razprava med integralno in industrijsko prosto cono

Prejeto tiho in inakor neopazno se bi v podzemlju vladnega kroga za Trst zelo hitro bitka okrog industrijske proste cone. Nekaj odgovorov tržaški krogi že Zofiji vladni predstavi konkretni načrt. In bil ministrski predstava Fanfani, je že skomizalo, da je zmaga tu; pa se je celotna zapletla in ponovno zapletla in stoji akcije tržaške industrijske proste cone na nizko.

Industrijsko prosto cono je tržaška trgovska zbornica, ki ni hotel (oziroma ni mogla) imeti jasnega stališča integralne proste cone. Člani pa so so mnjenja, da bi industrijska prosta cona lahko zmagovit adut, saj potegne tržaško goneno iz kronične

razlike med integralno in industrijsko prosto cono. Integralna prosta cona poudarja, da se lahko na področju uvažanja in izvažanja blaga brez izjeme carine. To bi pomenilo, da bi bili vsi predmeti v Trstu pod eno ceno. Privedla pa bi do nekaterih restrikcij tako za nekatere predmete kot za druge, saj morali nujno uvesti pooblaščenec na carinski blok na meji italijanskimi in nemškimi.

Napori različnih ministrstev, da bi vlada dodelila tako integralno in industrijsko prosto cono, so bili do sedaj neuspešni. Integralna prosta cona predvideva, da se lahko na področju uvažanja in izvažanja blaga in tujine uvoza in izvoza ne plačuje carine ter da se nato izvozni izdelek ponovno uvažajo brez vsakih omejitev.

Nam tržaškem primeru po predlogu trgovske zbornice proglasili za industrijsko prosto cono, ki je desno od industrijskega kanala zavelejskega pristanišča. Na tem področju bi bila industrijska podjetja, ki bi izvažala svoje blago na tržaška Bližnja in Daljnega vzhoda. Načrti so dokaj resno razpravljani, saj vlada zahteva kot tujega kapitala veliko zanimanje in že sedaj pripravljajo načrti za začetek gradnje in izvedbo.

Integralna prosta cona pa je celotno področje precej zapleteno. Načrti, ki predvideva, da se v okviru prostih trgovskih zvez (tj. francoski) preuči uvoženo blago in se ostane avstrijske carine, ki jo je italijanska vlada takoj po prejetju oblasti po prvi sve-

točni vojni potrdila za Reko in za Trst. Leta 1925 pa so tudi ostala pristanišča zahtevala, da se zakon raztegne, češ: «saj smo vsi sinovi iste matere».

Sedaj se ta zakon izvaja v številnih pristaniščih: Brindisi, Neaplju, Genovi itd. Ne velja pa v Trstu, ker vladni generalni komisar, ki je izdal odlok, s katerim ureja status proste luke, te ugodnosti ni raztegnil.

Odgovorni rimski krogi so takoj pripravili pristati, da se omenjeni zakon raztegne tudi na Trst. Vendar pa predvideva predlog tržaške trgovske zbornice bistvene izpremembe. Zakon iz leta 1925 je namreč že zastarel in omogoča pravzaprav komaj manipulacijo blaga, nikakor pa ne industrijske predelave v stvarnem režimu proste cone. Tržaški predlog pa predvideva, da bi morali biti oproščeni carine vsi listi predmeti, surovine in polizdelki, ki bodo tvorili končni proizvod in to bi moralo veljati tudi za električno energijo, nafto in tudi za prehranske predmete. Te zahteve so razumljive, saj je v modernem podjetju izdelek za energijo pri končnem izdelku relativno zelo visok in je treba tudi za te potrebe upoštevati eksteritorialnost podjetja.

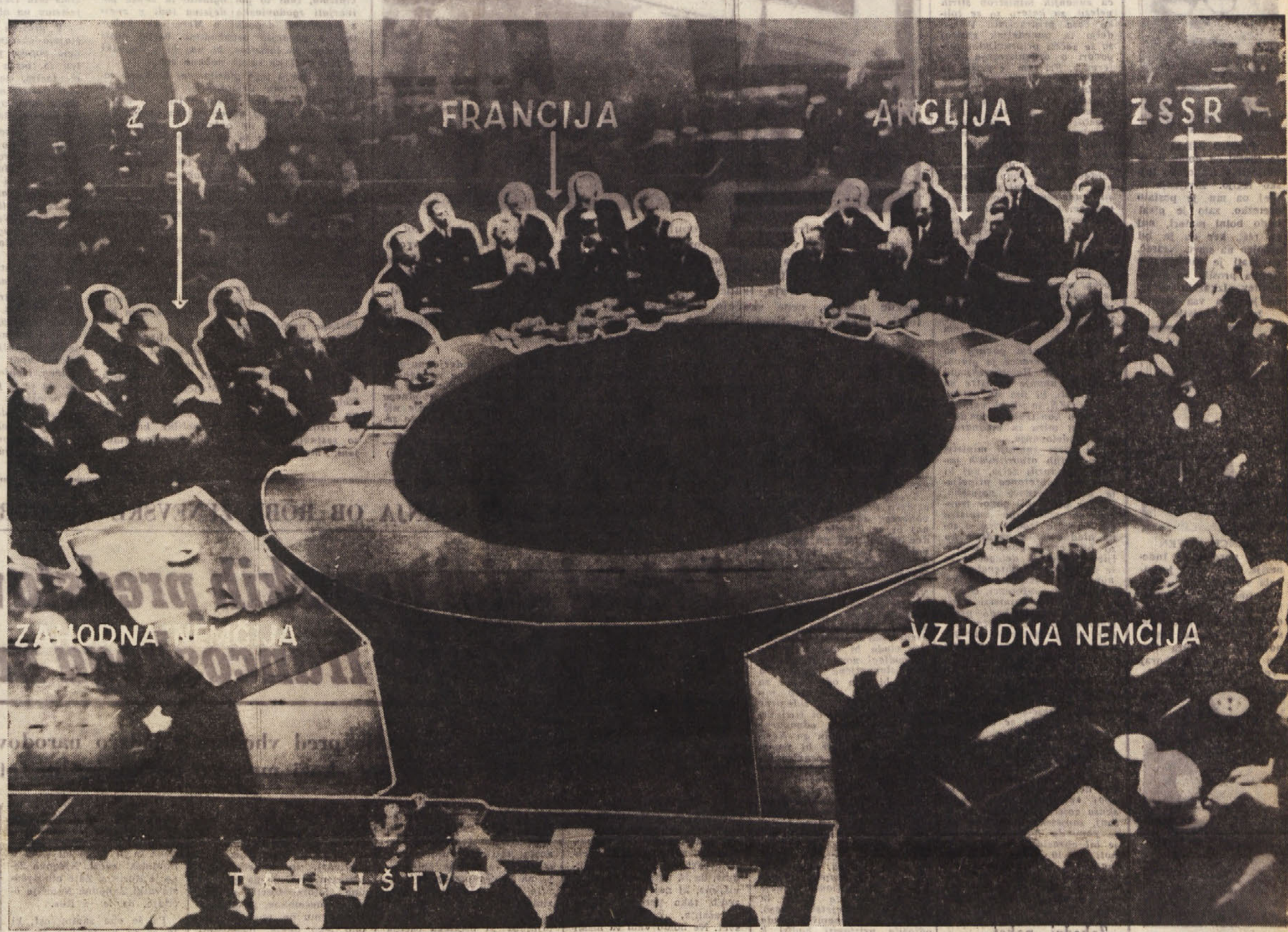
Ta zahteva pa je popolnoma nova in vsa italijanska zakonodaja ne vsebuje nikakega precedensa. To pa pomeni, da je treba celotno vprašanje urediti z zakonskim odlokom. Tržaški gospodarski krogi so mnjenja, da bi bilo mogoče ustanoviti tržaško industrijsko prosto cono z zakonskim odlokom vladnega generalnega komisarja, ki ima za to potrebna pooblastila in ki menda celotno pobudo podpira. Vendar pa zahteva komisar najprej pristanek vseh prizadetih ministrstev.

Kaže, da večina tehničnih ministrstev nima nobenih pripomb in da bo po tej plati mogoče celotno vprašanje hitro urediti. Drugače pa so stališča v finančnem ministrstvu in carino. Carina pravi, da bodo druga pristanišča potegnili na dan ponovno trditve: «vsim sinovi iste matere» in da bodo na tej osnovi zahtevala uveljavitev podobnih ugodnosti, kot bi jih dodelili Trstu.

Končno ostane še možnost, da se predlog predloži parlamentu, ki naj izda poseben zakon. Tržaški gospodarski krogi pa si ne delajo nikakih utvar, saj dobro vedo, kako so v parlamentu vplivna druga pristanišča (Genova, Neapelj itd.) tako, da je le malo upanja, da bi parlament zakon v krajšem času pro- učil in odobril.

Pa tudi s stališča carine in njenih bojznih bi bila ustanovitev tržaške industrijske proste cone dokaj ugodnejša z odlokom vladnega generalnega komisarja. Tako bi tudi s formalne strani bilo očitno, da gre za izreden položaj tržaškega področja in končno bi Tržčani imeli vsaj eno ugodnost od izrednega upravnega položaja.

B. SAMSA

Slika kaže okroglo mizo v dvorani ženevske konference zunanjih ministrov štirih velesil in dve stranski mizi, pri katerih sedita delegaciji Vzhodne in Zahodne Nemčije. Kdor ni poučen, se mu bo zdelo, da so mize tako porazdelili morda iz praktičnosti ali pa kar tako mimogrede. Toda pri takih konferencah, kakršna je ta, imajo tudi mize in tisti, ki za njimi sedijo, poseben pomen. Oziroma jim ga dajejo. Miza, za katero sedijo štirje «veliki», je okrogla, kar pomeni, da so si vsi enaki in da ni nobenega voditelja. Glede predstavnikov Vzhodne in Zahodne Nemčije je bilo veliko prerekanje, preden so se sporazumeli, da bodo ti sedeli vsak pri svoji mizi proč od glavne mize, s čimer naj se poudari, da niso enakopravni udeleženci konference. Tako sedijo predstavniki Zahodne Nemčije v bližini ameriške delegacije, predstavniki Vzhodne Nemčije pa v bližini sovjetske delegacije. Med okroglo mizo in obojema stranskima mizama pa je «prepih», to se pravi, da sedijo nemški delegati na strani, ki ni blizu okrogle mize. Značilno je tudi, da zaahodnonemške delegacije uradno ne vodi zunanji minister von Brentano, čeprav je ves čas navzoč v Ženevi. S tem hoče Bonn poudariti, da ne more imeti nič opraviti v vzhodnonemški delegaciji, ki jo vodi zunanji minister Bolz.

Izjave Hruščeva ob prejemu Leninove nagrade za mir:

Načrt zahodnih držav je načrt hladne vojne Senca Adenauerja visi nad ženevsko konferenco

Poudaril je, da je zahodni načrt napravil nanj «mučen vtis» - «Ameriško ljudstvo pozna vojno samo iz časopisov in filmskih platen, vendar pa tudi ono hoče mir» - Izjave ravnatelju indijske revije «Blitz»

MOSKVA, 16. — Predsednik mednarodnega odbora za Leninovo nagrado prof. Skobelcin je danes izročil Hruščevu diplomu in zlato medaljo Leninove nagrade za mir za leto 1958.

Za zasluge za okrepitev mira so dobili Leninovo nagrado tudi angleški pisatelj Ivor Montague, a-

grški pisatelj Kostas Varnalis.

Ob sprejemu Leninove nagrade je imel Hruščev govor, v katerem je med drugim izjavil: «Načrt zahodnih držav, ki ga imenujejo načrt miru, je napravil name mu-

čen vtis. To je namreč načrt hladne vojne, načrt izvajanja politike sile. Avtor tega načrta ni navzoč, toda senca kancelarja Adenauerja visi nad ženevsko konferenco. Zdi se, da hočejo zahodne države ostati pri svojih stališčih.

Hruščev pa je zatem poudaril, da «zahodni predlogi vsebujejo nekatere zanimive točke, ki jih je vredno preučiti. Mi jih bomo preučili, toda potrebno je, da imamo vsa potrebna sredstva, nato pa ustavitev izdelovanja jedrskega orožja in končno uničenje zalog tega orožja».

Ko je govoril o morebitni vojni, je Hruščev med drugim izjavil: «V sedanjem stanju vojaškega razvoja so imperialisti postavili v službo vojno čudovito odkritje moderne časa, ki je atom; to odkritje je spremenilo vojaške koncepcije».

Hruščev je poudaril, da sta ob začetku druge svetovne vojne v Poljski in Poljski bili prvi žrtvi hitlerjevskega napada. Svetovna vojna je izbruhnila šele pozneje, je dejal Hruščev in se vprašal: «Ali bi se to zgodilo tudi prihodnjik? Sedaj vojna lahko izbruhne po krivdi kakšnega blazneža, po krivdi tistih, ki letajo ponoči in podnevi v ameriških letalnih z atomskimi bombami. Objubljam vam, da bom storil vse, da ostanem zmagovalec miru. Hočem, da se vojna odpravi za vedno iz življenja narodov, kot sredstvo za reševanje

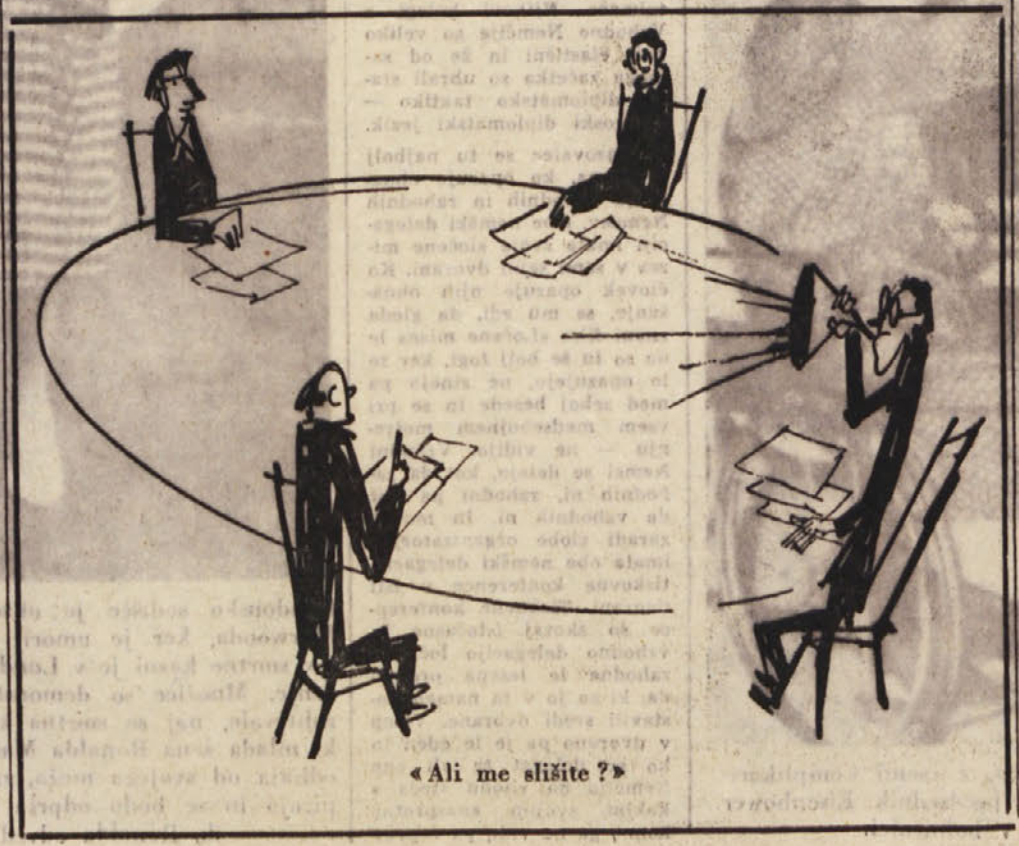
spornih vprašanj med državami in hočem, naj mirno življenje in mirno delo zmagata na vsem svetu. Sovjetska vlada je pripravljena udeležiti se vsakega mednarodnega javnega zasedanja, da poudari svojo politiko mira. Zahodne vlade naj s svojo stano poudarijo svojo zunanjo politiko in naj jo obratno razložijo svetovnemu javnemu mnenju. Večkrat smo ponovili vladam zahodnih držav, naj bi tekmovali pri postavljanju mirolnih predlogov in pri izvajanju politike, ki naj bo v skladu z željami narodov in ki naj služi ohranitvi mira na vsem svetu.

Na koncu je Hruščev pozval na združenje vseh narodov v borbi proti vojni in dodal: «Prepričani smo, da vsi narodi hočejo mir: Američani kakor Angličani, Japanci in drugi. Vendar pa je treba poudariti, da ameriško ljudstvo ne ve, kaj bi pomenila vojna, ki bi bila na njegovem ozemlju. Ne zaveda se, kaj pomeni uničenje mesta, ne pozna vojne drugače, nego po časopisih in filmskih platinah. Vsekakor pa tudi ameriško ljudstvo, prav tako kakor drugi narodi, zahteva mir».

V začetku svojega govora, ki je trajal 40 minut, je Hruščev dolgo govoril o veri. Zanimal je, da je sovranski vernikov. Ko je govoril o verskih vojnah, je izjavil:

«Mi, ki smo ateisti, nismo nikoli uporabljali vojne, da bi dosegli enakost idej ali mnenj. Mi nismo samo tolerantni, pač pa spoštujemo vernike in se borimo proti veri samo kadar se ta uporablja v škodo človeka». Hruščev je kot dokaz tolerantne politike SZ do raznih verskih in duhovniških predstavnikov različen cerkva dobili državna odlikovanja.

Leninove nagrade so bile izročene v dvorani, kjer se običajno sestajajo vrhovni sovjeti. Navzoči so bili vsi člani predsedstva ter člani CK KP SZ, člani vlade in razni gosti. Hruščev je bil prvi, ki je izdal govor. Med svetovno vojno je bilo deset govorov, ki so jih istočasno prevedli v francosko, angleško, nemško, španščino in kitajščino ter jih oddajali po radiu. Predsednik Skobelcin je v začetku govora izdal kratek nagovor in je nato dal besedo predsedniku Akademije znanosti L.R. Kitajski. Ta je Hruščevu rekel: «Vojnim vam, da bi živeli sto let. Uporabili ste vse svoje sile, svojo modrost in svojo sposobnost, da bi SZ, ki je

«Ali meliščite?»

(Nadaljevanje na 8. strani)

